

Lausuntopyyntö Rukonevan enklaavin siirtämisestä Parkanon kaupunkiin

Kaupunginhallitus 11.09.2023 § 224
722/10.01.00.00/2023

Rukonevan Enklaavi

Enklaavi on maantieteellinen käsite. Se tarkoittaa hallinnollista aluetta, joka on toisen hallinnollisen alueen ympäröimä. Parkanon kaupungin alueella sijaitsee Ikaalisten kaupunkiin kuuluva hevosenkengän muotoinen Rukonevan enklaavi. Sen pinta-ala on noin 200 hehtaaria. Enklaavi muodostuu pääasiassa metsätalousmaasta ja turvetuotantoalueesta, eikä siellä ole asukkaita.

Lainsäädäntö

Pienten erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan annetun lain (1997/1197) mukaan, poiketen siitä, mitä kuntarakennelaissa (2009/1698) säädetään, voidaan kunnan pääasiallisesta alueesta erillään oleva alue (enklaavi) siirtää toiseen kuntaan siten, kuin tässä laissa säädetään. Enklaavi siirretään siihen kuntaan, jonka kanssa sillä on pisin yhteinen raja. Siirron edellytyksenä on muun muassa se, että enklaavin pinta-ala on enintään 50 hehtaaria.

Rukonevan enklaavi on pinta-alaltaan noin 200 hehtaaria, joten siirron osalta sovelletaan kuntarakennelakia. Viimeksi mainitun lain mukaan kuntajaon kehittämisen tavoitteena on elinvoimainen, alueellisesti eheä ja yhdyskuntarakenteeltaan toimiva kuntarakenne, joka vahvistaa kunnan asukkaiden itsehallinnon edellytyksiä. Parkanon kaupungin alueella sijaitsevan Ikaalisten kaupunkiin kuuluvan Rukonevan enklaavin takia kuntarakenne ei ole alueellisesti eheä.

Edellytykset kunnan osan siirtämiselle toiseen kuntaan

Kuntarakennelain 19 §:n mukaan kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan voidaan päättää, jos minkään muutoksen kohteena olevan kunnan valtuusto ei vastusta muutosta. Viimeksi mainitun pykälän 2 momentin mukaan kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan voidaan päättää valtuuston vastustuksesta huolimatta, jos muutos on muutosta vastustavan kunnan kannalta vähäinen ottaen huomioon muutoksen vaikutukset kunnan asukasmäärään, maapinta-alaan, kunnallisiin palveluihin, talouteen, elinkeinotoimintaan, yhdyskuntarakenteen kehitykseen tai muihin niihin verrattaviin seikkoihin.

Vähäinen muutos

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisussa (KHO 42:2017) oli kysymys tilanteesta, jossa siirrettäväksi esitetty kunnan osa vastasi pinta-alaltaan noin 1,6 prosenttia muutosta vastustaneen kunnan pinta-alasta. Siirrettäväksi esitetyllä alueella asui 331 asukasta, mikä vastasi 3,9 prosenttia muutosta vastustaneen kunnan asukasmäärästä. Asiassa katsottiin selvitetyn, että alueen siirtämisestä aiheutuisi merkittävä verotulojen ja valtionosuuksien vähennys.

Korkeimman hallinto-oikeuden mukaan, kun otettiin huomioon erityisesti siirrettäväksi esitetyn alueen asukasmäärä sekä esitetystä muutoksesta

sitä vastustavalle kunnalle aiheutuvat taloudelliset menetykset, esitettyä kuntajaon muutosta ei voitu pitää muutosta vastustavan kunnan kannalta kuntarakennelain 19 §:n 2 momentin tarkoittamalla tavalla vähäisenä. Ikaalisten kaupungissa asuu 6 806 ihmistä, ja sen pinta-ala on 843,40 km², josta 92,92 km² on vesistöjä. Parkanon kaupunkiin siirrettäväksi esitetyssä Rukonevan enklaavissa ei ole asukkaita ja sen pinta-ala on vain 0,25 prosenttia Ikaalisten kaupungin pinta-alasta. Rukonevan enklaavin siirto Ikaalisten kaupungista Parkanon kaupunkiin on Ikaalisten kaupungin kannalta merkitykseltään vähäinen.

Alueen kehittäminen

Kuntarakennelain 19 §:n 2 momentin mukaan muutoksen kohteena olevan kunnan valtuuston vastustus ei estä kunnan osan siirtämistä toiseen kuntaan myöskään silloin, kun yhden tai useamman kunnan tai niiden osan muodostaman alueen kehittäminen edellyttää muutosta eikä muutos merkittävästi heikennä muutosta vastustavan kunnan toimintakykyä ja edellytyksiä vastata palvelujen järjestämisestä tai rahoituksesta.

Rukoneva kuuluu Kangaslammin energiahankealueeseen, jonka pinta-ala on noin 1 200 hehtaaria. Energiahankkeen toteuttamiseksi on perustettu Kangaslammin energia Oy (y-tunnus: 3295816-8). Alueelle on suunniteltu sijoitettavaksi noin 10 - 20 tuulivoimalaa, yksikköteho n. 8-10 MW ja yhteensä n. 80 – 200 MW. Lisäksi alueelle on suunniteltu sijoitettavaksi aurinkovoimala noin 40 hehtaarin alueelle. Energiahankkeen vaatima kaavoitus ja ympäristövaikutusten arviointi (YVA) on tarkoitus toteuttaa vuosina 2023-2024. Energiahankkeen toteuttamiseksi on perustettu Kangaslammin energia Oy (y-tunnus: 3295816-8).

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan (1999/132) alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävään vaikutusten arviointiin perustuen edistää muun muassa yhdyskuntarakenteen taloudellisuutta ja alueiden käytön taloudellisuutta. Alueiden käytön suunnittelua ohjataan muun muassa kaavoituksen kautta.

Kangaslammin 1 200 hehtaarin energiahankealue sijaitsee suurimmalta osin Parkanon kaupungin alueella. Vain noin 200 hehtaarin suuruinen, Parkanon kaupungin ympäröimä Rukonevan enklaavi on osa Ikaalisten kaupunkia.

Alueen kehittämistä ohjataan kaavoituksella, jolla on suuri merkitys suunnitteilla olevan energiahankkeen toteuttamisessa. Alueen suunnitelmallinen kehittäminen edellyttää koko energiahankealueen kaavoituksen siirtämistä Parkanon kaupungille, jonka alueelle energiahankealue pääasiassa sijoittuu, minkä takia Rukonevan enklaavin tulisi siirtää Parkanon kaupunkiin.

Lausuntopyyntö

Kuntarakennelain 13 §:n mukaan yksittäisen kunnan ja kunnan jäsenen esityksessä kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan on perusteltava kuntajaon muuttamisen tarve ja selvitettävä, miten 4 §:ssä säädetty kuntajaon muuttamisen ja 19 §:n 2 momentissa säädetty päätöksenteon edellytykset täyttyvät.

Kunnan esityksestä tulee ilmetä, miten asiaa on valmisteltu muiden muutoksen kohteena olevien kuntien kanssa. Esitykseen tulee liittää muiden kuntien valtuustojen lausunnot.

Parkanon kaupunki valmistelee valtiovarainministeriölle esitystä Ikaalisten kaupunkiin kuuluvan Rukonevan enklaavin siirtämiseksi Parkanon kaupunkiin. Kuntarakennelain tarkoittamien kuntajaon muuttamisen edellytysten ja päätöksenteon edellytysten täyttyminen on kuvattu edellä. Parkanon kaupunki tulee pyytää Ikaalisten kaupunginvaltuustolta lausunto esitykseen.

Valmistelija kaupunginjohtaja Aki Viitasaari

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Aki Viitasaari

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää pyytää Ikaalisten kaupunginvaltuustolta lausunnon edellä esityslistan tekstistä ilmenevästä valmisteilla olevasta Parkanon kaupungin esityksestä Ikaalisten kaupunkiin kuuluvan Rukonevan enklaavin siirtämiseksi Parkanon kaupunkiin.
Ikaalisten kaupunginvaltuustoa pyydetään lausunnossa toteamaan:
- vastustaako se Rukonevan enklaavin siirtoa Parkanon kaupunkiin; ja
- siirtoa vastustaessaan ilmoittamaan perusteet vastustukselle.

Käsittely

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Merkitään pöytäkirjaan, että sivistysjohtaja Ville Paldanius poistui kokouksesta klo 19.11 tämän kokousasian käsittelyn jälkeen.